

STORTINGET

Innst. 500 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg og Dokument 8:179 S (2022-2023)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om godtgjørelse for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer og om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes og Marie Sneve Martinussen om godtgjørelser for nasjonale politikere som gjør at folkevalgte ikke rykker fra folk som har valgt oss

Til Stortinget

1. Innledning

1.1 Godtgjøringsutvalgets mandat og sammensetning

Stortinget fastsetter den årlige godtgjørelsen for stortingsrepresentanter, statsministeren og regjering-

1.2 Utvikling av godtgjørelsen

Stortinget har fra 2006 fastsatt godtgjørelse for stortingsrepresentanter, statsminister og regjeringsmedlemmer etter innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg. Godtgjørelsen ble sist regulert med virkning fra 1. mai 2022.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stortingsrepresentanter	885 491	906 928	928 602	956 463	987 997	987 997	987 997	1 064 318
Regjeringsmedlemmer	1 264 040	1 294 216	1 325 358	1 365 016	1 410 073	1 410 073	1 410 073	1 518 999
Statsminister	1 555 640	1 593 242	1 631 346	1 680 277	1 735 682	1 735 682	1 735 682	1 869 761

Ved Stortingets behandling av godtgjøringsutvalgets innstilling i 2021 ble det vedtatt at regulering av godtgjørelsen først skulle skje etter lønnsoppgjøret i 2022, og at godtgjøringsutvalget skulle avgi ny innstilling på grunnlag av dette, der utvalget også skulle se bort

ens medlemmer etter innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg (tidligere Stortingets lønnskommisjon), jf. stortingsgodtgjørelsesloven § 2. Utvalget består av leder og to medlemmer, som oppnevnes av Stortingets presidentskap for fire år om gangen.

Stortingets presidentskap har fastsatt nærmere retningslinjer for godtgjøringsutvalgets virksomhet. Retningslinjene ble senest revidert 3. juni 2021 på grunnlag av stortingsbehandlingen av forslag i Dokument 20 (2020–2021) fra utvalget som utredet felles prinsipper for godtgjøring til politikere på alle forvaltningsnivåer, jf. Innst. 371 S (2020–2021).

Godtgjøringsutvalget er oppnevnt for perioden 3. juni 2021–3. juni 2025 og har følgende sammensetning:

- Geir Engebretsen, leder
- Nils-Henrik Mørch von der Fehr
- Bente A. Landsnes

fra lønnsutviklingen i 2020, jf. Innst. 123 S (2021–2022). Godtgjøringsutvalget la frem ny innstilling om regulering av godtgjørelsen for 2021 og 2022 1. juni 2022. Stortinget behandlet utvalgets forslag til regulering av godt-

gjørelsene på grunnlag av Innst. 469 S (2021–2022) fra Stortingets presidentskap 15. juni 2022.

2. Godtgjøringsutvalgets forslag til regulering av godtgjørelsene

I samsvar med lov og retningslinjer, og i tråd med Stortingets anmodning om å regulere godtgjørelsen etter at lønnsoppgjøret foreligger, har godtgjøringsutvalget 9. mai i år lagt fram sin innstilling for Stortingets presidentskap.

I retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg, vedtatt av Stortingets presidentskap 3. juni 2021, fremgår det blant annet at utvalget skal begrunne sine beslutninger og rapportere om utviklingen i godtgjørelsen i forhold til det generelle lønnsnivået i Norge. Den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for regulering av godtgjørelsene. Samtidig bør utvalget ta hensyn til særlige samfunnsmessige utfordringer når det er påkrevd.

I sin innstilling gir godtgjøringsutvalget en redegjørelse for den generelle lønnsutviklingen i samfunnet og en vurdering av om det foreligger særskilte samfunnsmessige forhold:

«Retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg slår fast, i tråd med Cappelen-utvalgets rapport, at den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for vurdering av endring i godtgjøringen. Godtgjøringsutvalget har tradisjonelt lagt til grunn den økonomiske rammen for frontfaget ved regulering av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer.

Resultatet av forhandlingene i frontfaget 2023 er en ramme på 5,2 prosent. Den økonomiske rammen for lønnsoppgjøret i offentlig sektor endte på 5,2 prosent i statsoppgjøret og 5,4 i kommuneoppgjøret.

Erfaringsmessig er frontfagsrammen et godt anslag for utviklingen i det generelle lønnsnivået. Godtgjøringsutvalget anbefaler fortsatt at man som hovedregel legger rammen for frontfagsoppgjøret til grunn som utgangspunkt for de årlige justeringene av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer. Dette vil over tid gi en utvikling av godtgjørelsene som samsvarer med den generelle lønnsutviklingen, i tråd med mandatet og retningslinjene som er gitt for godtgjøringsutvalgets arbeid.

(...) TBU har anslått konsumprisveksten for 2023 til 4,9 prosent. Et urolig verdensbilde, samt utviklingen med høy inflasjon internasjonalt, drevet av økte energi- og matvarepriser, påvirker også norsk økonomi. I Norge har det siste året vært preget av bl.a. høy prisvekst. Norges Bank har satt opp renten kraftig i 2022 for å få ned prisveksten.

Godtgjøringsutvalget vurderer at det ikke er særskilte samfunnsmessige forhold som tilsier at profil eller ramme for anbefalt regulering av godtgjørelsene bør fravikes i 2023. Utvalgets forslag er derfor basert på de økonomiske rammene for frontfagsoppgjørene i år.»

Godtgjøringsutvalget gir følgende konkrete begrunnelse og innstilling om regulering av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter, statsministeren og regjeringens medlemmer i 2023:

«Ifølge prinsippene for fastsetting av godtgjørelsen, er den generelle lønnsutviklingen indikatoren for endring i godtgjøringene. Resultatet for frontfagsoppgjøret i 2023 legges følgelig til grunn for regulering av godtgjørelsen for 2023: 5,2 prosent.

En årslønnsvekst på 5,2 prosent gir et datotillegg på 4 prosent ved regulering av godtgjørelsen per 1. mai 2023. Årslønnsveksten på 5,1 prosent i 2022 gav et datotillegg på 7,7 prosent per 1. mai 2022. Lønnsoverhenget fra 2022 til 2023 er 2,4 prosent.

(...)

Stortingets godtgjørelsesutvalg legger med dette frem sin anbefaling om endring i godtgjørelsene til stortingsrepresentantene, statsministeren og regjeringens medlemmer:

Det innstilles på at godtgjørelsene fastsettes som følger med virkning fra 1. mai 2023:

Stortingsrepresentanter	1 107 190 kr per år
Statsminister	1 945 077 kr per år
Regjeringsmedlemmer	1 580 186 kr per år

Innstillingen er enstemmig.»

3. Dokument 8:179 S (2022–2023)

Stortingets presidentskap behandler i denne innstillingen også Dokument 8:179 S (2022–2023), Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes og Marie Sneve Martinussen om godtgjørelser for nasjonale politikere som gjør at folkevalgte ikke rykker fra folk som har valgt oss. I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Godtgjørelser til stortingsrepresentanter, regjeringsmedlemmer og statsminister reduseres med 15 prosent med virkning fra 1. mai 2023.
2. Stortinget ber presidentskapet fremme forslag hvor godtgjørelsene for stortingsrepresentanter reduseres til maksimalt medianinntekt ganger 1,5 og deretter justeres årlig med et kronebeløp tilsvarende utviklingen i medianinntekt foregående år. Godtgjørelsen for statsråder og statsminister fastsettes til 1,25 og 1,75 ganger godtgjørelsen for stortingsrepresentanter.
3. Stortinget ber presidentskapet utarbeide forslag til retningslinjer som sikrer at det blir mindre forskjeller mellom det generelle lønnsnivået i Norge og godtgjørelsene for stortingsrepresentanter, regjeringsmedlemmer og statsminister.
4. Reguleringen av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter fryses så lenge prisveksten i samfunnet er høyere enn lønnsveksten, eller inntil Stortinget har

behandlet forslag fra presidentskapet om reduksjoner av godtgjørelsene.»

Det vises til dokumentet for en nærmere redegjørelse for forslagene.

4. Presidentskapets merknader

Presidentskapet registrerer en tilbakevendende debatt om moderasjon i forbindelse med den årlige justeringen av stortingsgodtgjørelsen. I lys av dette mener presidentskapet det vil det være nyttig at et moderasjonsalternativ synliggjøres og er en del av vurderingen fra godtgjøringsutvalget. Presidentskapet viser til at et kronetillegg i tråd med økningen i gjennomsnittslønnen i landet har vært løftet som et slikt alternativ.

Presidentskapets flertall, stortingspresident Masud Gharahkhani, første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke, tredje visepresident Morten Wold og fjerde visepresident Kari Henriksen, viser til at Stortingets godtgjøringsutvalg har avgitt sin innstilling på bakgrunn av de ordinære lønnsoppgjørene, i tråd med presidentskapets anmodning og i samsvar med det mandatet Stortinget har gitt. I samsvar med presidentskapets retningslinjer har godtgjøringsutvalget redegjort for den generelle lønnsutviklingen i samfunnet og vurdert særskilte samfunnsmessige forhold. På bakgrunn av dette har godtgjøringsutvalget begrunnet og lagt frem sitt forslag til regulering av godtgjørelse for stortingsrepresentanter, statsministeren og regjeringens medlemmer.

Flertallet viser videre til representantforslaget i Dokument 8:179 S (2022–2023). Stortinget har nylig behandlet og tatt stilling til hvilke prinsipper som skal ligge til grunn for regulering av godtgjørelsen, jf. Innst. 371 S (2020–2021) og Dokument 20 (2020–2021). Ytterligere generelle føringer for reguleringen ble gitt av Stortinget ved behandlingen av Innst. 123 S (2021–2022). På bakgrunn av dette, sammenholdt med presidentskapets merknader til godtgjøringsutvalgets innstilling ovenfor, støtter flertallet ikke forslagene i representantforslaget.

For presidentskapets stortingspresident Masud Gharahkhani og fjerde visepresident Kari Henriksen har det vært viktig å fryse godtgjørelsene i to år, gitt at forskjellene i lønnsutvikling bare har økt. Disse medlemmer ser at det mandatet som er gitt godtgjøringsutvalget, i for liten grad tar hensyn til den moderasjonen man ønsker å oppnå. Disse medlemmer mener det er behov for å finne en ord-

ning som ivaretar lønnsmoderasjon og bidrar til å minske forskjellene. Disse medlemmer mener en alternativ regulering med gjennomsnittlig kronebeløp vil bidra til det.

Femte visepresident Ingrid Fiskaa viser til at godtgjeringa til stortingsrepresentantane har hatt stor vekst, og at representantane rykker frå vanlege folk i lønn. Med årets forslag frå godtgjøringsutvalet vil representantane si godtgjering passera 1,1 mill. kroner i året. For å bremsa den kraftige veksten i godtgjeringa, fremmer denne medlemmen fleire forslag som innfører eit heilt nytt system for godtgjeringar. Føremålet er klare reglar, lågare godtgjeringar og meir rettferdige «lønnsoppgjer».

Denne medlemmen viser til at moderasjonssystemet Sosialistisk Venstreparti foreslår, har fleire element som saman skal sikra eit meir fornuftig system for godtgjeringar. Denne medlemmen foreslår at stortingsgodtgjeringa vert sett ned slik at stortingsrepresentantane ikkje lenger er mellom landets ti prosent høgast lønna.

Første steg i eit slikt nytt system er å lovfesta ei maksimal godtgjering, med ei grense mot å ta steget opp mellom landets ti prosent høgast lønna, og å fjerna konstruksjonen med Stortingets godtgjøringsutval.

For å få til ei slik endring fremmer denne medlemmen desse forslaga:

«Stortingets godtgjøringsutval vert avvikla, slik at årleg justering av stortingsrepresentantane, regjeringsmedlemmene og statsministeren sine godtgjeringar vert gjort av presidentskapet direkte.»

«Stortinget ber presidentskapet fremma forslag om å endra stortingsgodtgjøringslova slik at det vert sett ei absolutt grense for godtgjeringa for stortingsrepresentantane til under 91-prosentpersentilen.»

Denne medlemmen viser vidare til at når godtgjeringa aukar i prosent, så fører det til at dei folkevalde rykker frå resten av innbyggjarane i lønnsvekst. For å hindra dette vert det foreslått ei grense for kor stort kronetillegg stortingsgodtgjeringa kan aukast med:

«Stortinget ber presidentskapet fremma forslag om at det vert sett ei grense som sikrar at den maksimale årlege auken i godtgjeringa til stortingsrepresentantane er eit kronetillegg som svarer til det ein arbeidstakar med gjennomsnittslønn fekk året før.»

Det er akseptabelt at statsrådar og statsministeren har noko høgare godtgjering enn stortingsrepresentantane, men det må settast klare grenser også for dette. Derfor vil denne medlemmen regelfesta forholdet mellom stortingsgodtgjeringa og desse godtgjeringane gjennom dette forslaget:

«Stortinget ber presidentskapet fremma forslag om at regjeringsmedlemmer og statsminister får eit tak på godtgjeringa på høvesvis 1,4 og 1,75 gonger stortingsgodtgjeringa.»

Med utgangspunkt i forslaget om å senka stortingsgodtgjeringa til under lønnsnivået til landets ti prosent høgast lønna, og eit nytt system for lønn til statsrådar og statsminister, fremmer den nemde medlemmen dette forslaget til årets godtgjeringsoppgjær:

«Stortinget samtykker i at desse godtgjerिंगane vert fastsette med verknad frå 1. mai 2023:

- Stortingsrepresentantar kr 937 320 per år
- Regjeringsmedlemmer kr 1 312 248 per år
- Statsminister kr 1 640 310 per år»

Denne medlemmen er samtidig open for at det kan vera andre måtar å sikra at stortingsrepresentantar, regjeringsmedlemmer og statsminister ikkje rykker ifrå vanlege folk i lønn, men at forskjellane heller vert reduserte. For å invitara til ein slik diskusjon, fremmer den nemde medlemmen subsidiært dette forslaget:

«Stortinget ber presidentskapet utarbeida forslag til retningslinjer som sikrar at det blir mindre forskjellar mellom det generelle lønnsnivået i Noreg og godtgjerिंगane for stortingsrepresentantar, regjeringsmedlemmer og statsminister.»

5. Forslag fra mindretall

Forslag fra femte visepresident Ingrid Fiskaa:

Forslag 1

Stortingets godtgjeringsutval vert avvikla, slik at årleg justering av stortingsrepresentantane, regjeringsmedlemmene og statsministeren sine godtgjeringar vert gjort av presidentskapet direkte.

Forslag 2

Stortinget ber presidentskapet fremma forslag om å endra stortingsgodtgjeringslova slik at det vert sett ei absolutt grense for godtgjeringa for stortingsrepresentantane til under 91-prosentpersentilen.

Forslag 3

Stortinget ber presidentskapet fremma forslag om at det vert sett ei grense som sikrar at den maksimale årlege auken i godtgjeringa til stortingsrepresentantane er

eit kronetillegg som svarer til det ein arbeidstakar med gjennomsnittslønn fekk året før.

Forslag 4

Stortinget ber presidentskapet fremma forslag om at regjeringsmedlemmer og statsminister får eit tak på godtgjeringa på høvesvis 1,4 og 1,75 gonger stortingsgodtgjeringa.

Forslag 5

Stortinget samtykker i at desse godtgjerिंगane vert fastsette med verknad frå 1. mai 2023:

- Stortingsrepresentantar kr 937 320 per år
- Regjeringsmedlemmer kr 1 312 248 per år
- Statsminister kr 1 640 310 per år

Forslag 6

Stortinget ber presidentskapet utarbeida forslag til retningslinjer som sikrar at det blir mindre forskjellar mellom det generelle lønnsnivået i Noreg og godtgjerिंगane for stortingsrepresentantar, regjeringsmedlemmer og statsminister.

6. Presidentskapets tilråding

Presidentskapets tilråding fremmes av presidentskapets flertall, alle unntatt femte visepresident Ingrid Fiskaa.

Presidentskapet viser til representantforslaget og merknadene og rår Stortinget til å fatte følgende

vedtak:

I

Stortinget samtykker i at følgende godtgjørelser fastsettes med virkning fra 1. mai 2023:

Stortingsrepresentanter	1 107 190 kr per år
Statsminister	1 945 077 kr per år
Regjeringsmedlemmer	1 580 186 kr per år

II

Dokument 8:179 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes og Marie Sneve Martinussen om godtgjørelser for nasjonale politikere som gjør at folkevalgte ikke rykker fra folk som har valgt oss – vedtas ikke.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 8. juni 2023

Masud Gharahkhani

Svein Harberg

Nils T. Bjørke

Morten Wold

Kari Henriksen

Ingrid Fiskaa